

Peter Brezina, Antonín Lojek (eds.)

Pocta prof. Karolině Adamové k 70. narozeninám

Plzeň: Západočeská univerzita, 2019, 431 s. ISBN 978-80-261-0936-5

Západočeská univerzita v Plzni vydala v roce 2019 k významnému životnímu jubileu prof. Karoliny Adamové sborník nazvaný „Pocta prof. Karolině Adamové k 70. narozeninám“.

Osobnost prof. Adamové a její profesní dráha byla podrobně shrnuta pro čtenáře Právnických listů jejím kolegou Vilémem Knollem, již v čísle 2/2018, v souvislosti s jejím životním jubileem. Sborník „Pocta prof. Karolině Adamové k 70. narozeninám“ uspořádali jako editoři Peter Brezina a Antonín Lojek.

V úvodním slově Pocty bývalý děkan Fakulty právnické Západočeské univerzity v Plzni Jan Pauly, seznamuje čtenáře s profesním vývojem a pedagogickým působením prof. Karoliny Adamové. Vyzdvihuje klíčové postavení Fakulty právnické Západočeské univerzity v Plzni, zejména katedry právních dějin, mezi všemi věhlasnými, českými i zahraničními působišti jubilatky. Oceňuje nikoli pouze pedagogické a vědecké úspěchy své kolegyně, ale poukazuje i na její charakterové vlastnosti, které osvědčila nejen v dobách, kdy fakulta procházela krizí a mnozí se od ní odvraceli, ale i v následujícím období, naplněném úsilím o rozvoj fakulty. Součástí úvodního slova Jana Paulyho je, stejně jako dalších příspěvků ostatních autorů, vyjádření obdivu a vřelého vztahu k prof. Adamové, a to za sebe, spolupracovníky, ale i za studenty, které do studia právních dějin prof. Adamová již mnoho let zasvěčuje.

Západočeská univerzita v Plzni, s níž je prof. Karolina Adamová od jejího založení velmi úzce spjata, dala vydáním sborníku příležitost široké škále přátel a kolegů prof. Adamové vyjádřit jí svoji úctu, uznání a náklonnost svými odbornými příspěvky.

Již výběr oslovených autorů, kteří jubilatce tímto způsobem popřáli, naznačuje její jedinečné postavení v komunitě právních historiků a dalších akademických a vědeckých pracovníků, a to nejen v České republice, ale i v sousedních zemích. Mezi přispěvateli jsou zástupci nejen Západočeské univerzity v Plzni, jako místa hlavního a dlouholetého působení oslavenkyně, ale i řada osobností z Právnické fakulty Univerzity Karlovy, kde prof. Adamová rovněž působila, a také z právnických fakult Masarykovy univerzity v Brně, Univerzity Komenského v Bratislavě, Trnavské univerzity v Trnavě, Jagellonské

univerzity v polském Krakově a mnohých dalších univerzit, akademických pracovištích a ústavů v České republice i blízkém zahraničí. Někteří z autorů jsou také bývalí studenti prof. Adamové, které k vědecké a pedagogické práci svým přístupem zaujala a nasměrovala, stali se jejími kolegy a při svém nynějším působení čerpají z jejich zkušeností a předaných znalostí. Ti všichni, z nichž mnohé pojí s prof. Adamovou nejen kolegiální vztah, ale i pevné přátelství, se snažili zaujmout jubilantku svojí vědeckou prací.

Volba témat jednotlivých příspěvků je různorodá a je dána profesním zaměřením jejich autorů. Zahrnuje tak stať z právní historie nejrůznějších období, připomínky zajímavých osobností dějin státu a práva až po rozbor institutů platného práva. V drtivé většině autoři nalézají ve svých popsaných poznacích spojující linku k okruhům zájmu prof. Adamové. Potvrzují tak důležitost a nezastupitelnost oboru právní historie pro další vědní oblasti. Dějiny státu a práva jsou tradiční pedagogickou a vědní disciplínou, která je základem pro poznání i současných společenských dějů, inspirací a mnohdy i poučením, jak na ně reagovat v oblasti platného práva. Je také zřejmé, že právní historie, úspěšně rozvíjená i zásluhou prof. Adamové, má svoji důležitou roli a fundované zastánce na mnoha významných fakultách a vědeckých pracovištích v České republice i v zahraničí.

Z obsahu jednotlivých příspěvků je nepřehlédnutelné, že vědecké bádání na poli právní historie, jehož je prof. Adamová součástí, probíhá ve vzájemné spolupráci a kolegiální atmosféře. Asi je spíše náhoda, že kupříkladu dva z jejích kolegů do svých příspěvků zahrnuli totožné téma, ale každý ze svého pohledu. Antonín Ignác Hrdina O. Praem zdvihá téma meče jako v právu užívanou metaforu možnosti tzv. přímého donucení ke splnění právní povinnosti a zabývá se jím v kontextu kanonického práva ve svém příspěvku nazvaném „Může existovat právo bez meče? (Ad honorem prof. JUDr. et PhDr. Karoliny Adamové, DSc.)“. A celkem trefně dodává, že použití meče v právu nebylo cestou, kterou se prof. Adamová pro svoji mírnou povahu ve své kariéře vydala. To kolega Vilém Knoll se ve svém příspěvku „Zakázané zbraně ve středověkých nařízeních chebské městské rady (krátká poznámka k širšímu tématu)“ věnuje meči jako

skutečné zbrani, jejíž nošení bylo ve středověkém právu regulováno k zajištění bezpečnosti středověkých měst a zabránění excesům při použití tohoto jinak běžného a nutného vybavení měšťanů.

Z osobností právních dějin je dále ve sborníku připomenut například zakladatel samostatného československého státu Milan Rastislav Štefánik v příspěvku Josefa Beňa „Milan Rastislav Štefánik a ideologizácia historiografie v Československu v rokoch 1948–1992“, dále Karel Kizlink, profesor obchodního práva, rektor Univerzity Komenského v Bratislavě v letech 1946–1947 a děkan její právnické fakulty v letech 1935–1936 a v roce 1939 ve stati Miroslava Lysého „Karel Kizlink a jeho prínos Univerzite Komenského“, „Jaroslav Demel – dnes již pozapomenutý právní historik“ ve stejnojmenném článku Jaromíra Tauchena, či osoba Jana Masaryka zmíněná Zdeňkem Veselým v příspěvku „Jan Masaryk a OSN“.

Nechybí ani příspěvek současného děkana Fakulty právnické Západočeské univerzity v Plzni a nástupce prof. Adamové v čele Katedry právních dějin Stanislava Balíka z jeho oblíbených dějin advokacie nazvaný „Kajetán Nechodom – advokát a podvodník“, neboť advokacii, jak autor poznamenává, lze nalézt i v rodinném zázemí prof. Adamové. Ve svém poutavém příspěvku o osudu jednoho nepoctivého advokáta se autor dotkl i některých zásad profesionální etiky advokáta, které jsou studentům právnických fakult, včetně Fakulty právnické Západočeské univerzity v Plzni, již od počátku studia vštěpovány. Nad politickou morálkou se v teoretické rovině zamýšlí Ladislav Křížkovský ve své stati nazvané „Úvaha o politické morálce“.

Šíře zájmů prof. Adamové, zejména na poli literatury a umění, si jistě všimli i mnozí z kolegů, a tak do kontextu sborníku zapadá příspěvek Jana Šejdla „Malé zamyšlení nad hudbou a právem“, připojil se i Marian Malecki z Jagellonské univerzity v Krakově se svým článkem „Dziejprawa w powiedzeniach i przyslowiach polskich“

nebo Tomáš Gábriš s tématem „Estetika a politika v postmodernej dobe: pohľad J.-F. Lyotarda“.

Mezi gratulanty jsou i kolegové zabývající se platným právem, kteří ve svých příspěvcích často svůj obor propojují s právní historií, aby tak vzdali svůj hold oslavenkyni. Tak například Zuzana Vostrá přispěla pojednáním nazvaným „Ústavní soudnictví na území České republiky do roku 1948“ nebo Dita Frintová a Ondřej Frinta věnovali článek „K historii rozlišování mezi přepravními řády a smluvními přepravními podmínkami“.

Nejčastěji se ale oslavenkyně i čtenář sborníku může seznámit se zajímavým bádáním na poli právní historie, pokrývající jak římské právo, inspirativně a zasvěceně zpracovaná témata z českých právních dějin i historii státu a práva dalších evropských zemí. Tyto příspěvky, svými tématy profesnímu zaměření prof. Adamové asi nejbližší, tvoří největší část sborníku, jejich výčet by neúměrně prodloužil tento text a vyzdvihnout jeden před druhým by bylo nespravedlivé. Pro čtenáře Právnických listů budou jistě důvodem se se sborníkem blíže seznámit.

Nelze přehlédnout, že sborník doplnila ilustracemi také kolegyně prof. Adamové a autorka jednoho z textů Petra Smržová (Jánošíková). Ve svém příspěvku se věnovala tématu „Principy horního práva ve středověkých právních pramenech“. Na ilustracích pak připomněla lásku prof. Adamové ke kočkám.

Sborník „Pocta prof. Karolině Adamové k 70. narozeninám“ je doplněn výběrovou bibliografií prof. Adamové tak, aby uznání jejich profesních a osobnostních kvalit a vyjádření role mezi ctěnými osobnostmi práva byla kompletní.

Sborník jistě zařadí do své knihovny každý, kdo se o historii práva zajímá a chce mít na prof. Adamovou milou připomínku vždy po ruce.

Mgr. Petra Krtková